

Az Európai Unió anti-diszkriminációs politikája

Szöllősiné Földesi Erzsébet
elnökségi tag
MEOSZ

AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓ FONTOSABB DÁTUMAI

- 1952: Megalakul az Európai Szén- és Acélközösség
- 1957: Létrejön az Európai Gazdasági Közösség és az Európai Atomenergia Közösség
- 1967: A három közösséghez közös bizottságot és tanácsot hoznak létre
- 1973 Dánia, az Egyesült Királyság és Írország csatlakozik az Európai Közösséghez
- 1981: Görögország belép az EK-ba
- 1986: Spanyolország és Portugália csatlakozik
- 1992: Aláírják a Maastrichti Szerződést
- 1993: A Maastrichti Szerződés életbe lépésével létrejön az Európai Unió

AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓ FONTOSABB DÁTUMAI

- 1994 Ausztriában, Finnországban és Svédországban népszavazáson jóváhagyják, Norvégiában elutasítják az EU-csatlakozást
- 1994 Hazánk jelezte csatlakozási szándékát
- 1995 EU elfogadja a csatlakozási kérelmet
- 1995 Ausztria, Finnország és Svédország csatlakozik az EU-hoz
- 1997 Az Amszterdami Szerződés aláírása
- 1999 Hatályba lép az Amszterdami Szerződés
- 2000 Nizzai Szerződés
- 2004 10 ország csatlakozik az EU-hoz
- 2007 Bulgária és Románia csatlakozik

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYRENDSZERE

- **EURÓPAI BIZOTTSÁG**
Fels szint szakért i csoport
- **MINISZTEREK TANÁCSA**
Fels szint fogytékosügyi szakért i csoport **EURÓPAI PARLAMENT**
Fogytékosügyi csoport
- **Európai Tanács (EU Elnökség)**
- **Foglalkoztatási és Szociális ügyek F gazgatósága**
Fogytékosügyi Csoport

Az Európai Fogytékosügyi Fórum

A FOGYATÉKOSOK HELYZETE AZ EURÓPAI UNIÓBAN

- **50 millió fogyatékos ember**
- **fizikai hozzáférés nehézségei**
- **tartósan alacsony szint foglalkoztatás**
- **szemléletb l ered akadályok**

AZ EU FOGYATÉKOSÜGYI POLITIKÁJA

- **1996** Bizottsági Közlemény a fogyatékosok esélyegyenlőségéről és a Közösség Új Fogyatékosügyi Stratégiájáról
- **1996** Tanács határozata a fogyatékosok esélyegyenlőségéről és a Közösség Új Fogyatékosügyi Stratégiájáról
- **1999.** Az Amszterdami Szerződés

A kivitelezés elsősorban a tagállamok feladata

Az Amszterdami Szerződés

A Közösség

- kompetenciájába kerül a fogyatékos ügy
- itt ismerték elő először a fogyatékosok hátrányos megkülönböztetését, mint problémát
 - anti-diszkriminációs cikk
 - belső piac szabályozásáról szóló deklaráció
 - szociálpolitikára vonatkozó rendelkezések
 - foglalkoztatási fejezet

Amszterdami Szerződés

13. Cikk az anti-diszkriminációs cikk:

"E szerződés egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül és a szerződés által a Közösségre átruházott hatáskörök keretén belül, a Tanács a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag megfelelő intézkedéseket tehet a nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyezésen, fogyatékonyságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés leküzdésére."

Amszterdami Szerződés

- **Külön Foglalkoztatási Fejezet, mely kijelöli a tevékenységek új területeit és eszközeit**
 - jobb koordináció a tagállamok és a Közösség között a gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák területén
 - új kezdeményezések beindítása (pl. a társadalmi kirekesztés és a diszkrimináció elleni harc)
 - a férfiak és nők közötti egyenlőségnek, mint közösségi célnak az elérése a társadalmi élet minden területén

Amszterdami Szerződés

- Egyszerősítette az EU együttdöntési eljárását (az Európai Parlament nagyobb befolyása a jogszabály készítési folyamatban)
- Kiterjesztette az együttdöntéssel szabályozható területek körét, pl. az egészségügyi, a környezeti, a közlekedés és foglalkoztatási kérdésekben

Alapvető Jogok Kartája

Nizzai csúcs

- **polgári, politikai, gazdasági, szociális jogok elfogadása EU szinten**
- **politikai nyilatkozat jelleg , kötelező jogi érvénye nincs**
- **a 21. Cikk a *diszkrimináció ellen lép fel***
- **a 26. Cikk *pedig lépéseket javasol a fogyatékos emberek valódi integrálódására***

EGYENLŐ BÁNÁSAMÓD A FOGLALKOZTATÁSBAN EU DIREKTÍVA (2000)

- **elfogadható, az igényekhez igazított munkahelyi körülmények - munkahely, berendezés, munkaidő köz- és magán szektorra kötelező**
- **szankcionálási rendszer - effektív, arányos és lebeszél**
(pl. közbeszerzésben nem vehet részt)
- **független monitorozó szerv felállítása**

EGYENLŐ BÁNÁSAMÓD A FOGLALKOZTATÁSBAN EU DIREKTÍVA (2000)

- Minimum követelményeket határoz meg
- Meghatározott határidőig be kell vezetnie a tagállamoknak
- Tartalmazza a „visszalépést tiltó szabályt”
- Végrehajtási határidő 2003. december 3.
 - Magyarország számára 2004. május 1.
 - Határidő meghosszabbítás 2006. december (fogyatékoság és életkorral kapcsolatos intézkedésekben)

Mit tilt meg az irányelv

Tiltja

- a fogyatékoságon, életkoron, szexuális orientáltságon vagy valláson alapuló hátrányos megkülönböztetést
- Közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetést
- Fogyatékos személyekkel kapcsolatos ésszerű intézkedések elmulasztását
- Zaklatást,
- Az vagy ket segít személyek megtorlását
- utasítás adását hátrányos megkülönböztetésre

Ésszer átalakítás

- A fogyatékos emberek nap, mint nap olyan akadályokkal szembesülnek, amelyek nem direkt vagy indirekt diszkrimináció, vagy zaklatás következményei
- Ezen akadályok kezelésére – amelyek gyakran, de nem mindig fizikai akadályok – az ésszer átalakítások koncepciót dolgozták ki
- A foglalkoztatóknak az akadályokat ésszer átalakítással kell eltávolítani – pl rámpa, vagy lift használatával, vagy a munka felvételi meghallgatást akadálymentes épületben kell tartani

Ésszer átalakítás

- Az ésszer átalakítás kötelezettsége nem korlátlan - kivéve ha aránytalanul nagy terhet ró a munkaadóra, pl., ha túl drága, egészséget és biztonságot veszélyeztet, a munkáltatóknak nem kell elvégezni.
- Az ésszer átalakítás nagyon olcsó is lehet, vagy nincs is költsége. Viszont ilyen irányú kötelezettség nélkül a fogyatékos embereket ki lehet rekeszteni.

Ésszer átalakítás

- A direktíva csak a munkáltatókat kötelezi az ésszer átalakításra. Egyes nemzeti anti-diszkriminációs törvények azonban másokat is köteleznek, pl. boltosokat, étterem tulajdonosokat, bankokat, közszolgáltatásokat.

Az irányelv hatálya

- Munkavállalás, önálló vállalkozás, a foglalkozáshoz való hozzájárás feltételei (kiválasztási, elmeneteli feltételek)
- Pályaválasztási tanácsadás és képzés
- Alkalmazási és munkakörülmények, beleértve az elbocsátást és díjazást
- Tagságra vagy részvételre a munkavállalók vagy munkaadók szervezeteiben vagy bármely, szervezetben, amelyek tagjai egy bizonyos szakmát gyakorolnak (beleértve ezek szolgáltatásait is)

(foglalkoztatási vonatkozásban)

Bizonyítási teher

- a személyek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt kárt szenvedtek, bíróság vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényekre hivatkozhatnak, amelyek alapján feltételezhető, hogy közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés történt (a diszkrimináció alapos gyanúját kell igazolni)
- az alperes kötelessége annak bizonyítása, hogy nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét.

Egyéni szint jogérvényesítés

- az irányelv biztosítja, hogy a fogyatékos embereknek, akik hátrányos megkülönböztetést szenvednek, a bíróságok vagy egyéb illetékes hatóság előtt érvényesíthető joguk legyen a jogorvoslatához
- civil szervezetekre jelentős szerep hárul e nehézségek csökkentésében,
- Képviselehetik a fogyatékos embert a bíróságon

Bizonyítandó

- A fogyatékoság bizonyítása
- Annak megállapítása, hogy a kedvezőtlen bánásmód a fogyatékoság alapján történt
- a fogyatékos személyek igényeihez való ésszerű alkalmazkodás aránytalanul nagy teher

Bizonyítás nehézségei

- Hátrányos megkülönböztetési ügyekben tapasztalatlan bírák
- alapvető diszkriminációs képzés
- Fogyatékos emberek szervezetei alkalmasak a képzés megtartására

Tájékoztatás

- A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a tagállam egész területén az összes megfelelő eszköz révén tájékoztassák az érintett személyeket például a munkahelyükön az ezen irányelv alapján hozott rendelkezésekről, valamint a már hatályos, idevonatkozó rendelkezésekről.

Kikényszerítés

- A tagállamoknak lehet vé kell tenni, hogy a diszkrimináció áldozatai bírósághoz fordulhassanak
- A civil szervezetek, vagy más érintett szervezetek támogathatják az egyént, ha bírósághoz fordul
- Ha az egyén a pert megnyeri, akkor kompenzációra jogosult, a munkáltatót pedig megbüntetik

Szankció

- A szankciónak, amely állhat az áldozat részére fizetendő kártérítésből,
- hatékonynak,
- arányosnak és
- visszatartó erejűnek kell lennie.

A jogi eljárások elindítása

- Költséges (fogyatékoság – szegénység),
- id igényes
- feszültségekkel teli (további követelményekkel járó pereskedés visszatartó)

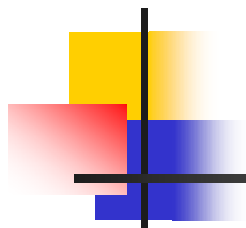
Panaszos képviselete

- Az irányelv el írja, hogy a tagállamoknak lehet vé kell tenni, hogy az érdekképviseleti szervezetek a panaszos „helyett vagy mellett” bármilyen jogi eljárásban részt vehessenek
- Képviselhetik a fogyatékos embert a bíróságon
- Egyéb anyagi támogatási lehet ségek, pl. alacsony jövedelm panaszosok jogsegélyezése.
- Civil szervezetek feltérképezik, és a leend panaszosok tudomására hozzák.

A fogyatékos emberek szerepe

- Rendelkezzenek az őket érintő szolgáltatások, tevékenységek fölött
- Kampányolni kell a szolgáltatások hozzáférhetővé tételéért
- Szerepet kell játszani a szolgáltatások kifejlesztésében
- Szerepet kell játszani a fogyatékosok jogi modelljének elfogadtatásában (foglalkoztatáshoz való jog)

SEMMIT RÓLUNK NÉLKÜLÜNK!